N°. 95.

# DE GRONDWET.

1853.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . . . . f 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.

WOENSDAG 14 SEPTEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:
JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . f [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement f 60, Ned. Cour.

## BERIGT.

Zij, die zich met het nieuwe quartaal, beginnende 1 October aanstaande, abonneren op deze Courant, zullen *»de Grondwet«* reeds van af den 19den dezer — zijnde de dag van de opening der nieuwe zitting van de Staten-Generaal — *gratis* ontvangen.

JOH. NOMAN EN ZOON.

---

De Heer VAN HALL heeft, in de Eerste Kamer, trachten te wederleggen het verwijt, dat door de *wet* niemand zal worden bevredigd.

Als eerste bewijs, dat de wet *wel* bevredigt, haalt de Heer VAN HALL de houding aan der buitenlandsche Mogendheden *jegens Nederland*.

De Minister van Buitenlandsche Zaken zeide:

»Van alle andere mogendheden, zonder onderscheid, om het even of het zijn — het doet mij leed die woorden te moeten bezigen — Protestantsche of Catholijke mogendheden — ondervindt Nederland op het oogenblik de meest mogelijke sympathie in den moeijelijken toestand, waarin men erkent, dat wij buiten onze schuld geraakt zijn. Van alle geniet het de meest mogelijke *ondersteuning* en *goedkeuring* op zijn gedrag.«

Wij wisten niet:

dat door de allocutie van den Paus ook geschokt was geworden het »nationaal gevoel« van alle andere mogendheden, zonder onderscheid, om het even of het zijn Protestantsche of Catholijke mogendheden;

dat de Nederlandsche wetgeving geroepen is, om »alle andere mogendheden« te bevredigen;

dat alle »andere mogendheden« Nederland behoefden, om die bevrediging te erlangen;

dat het Ministerie DONKER-VAN-HALL, ter handhaving der nationale eer en ter opluistering der historische herinneringen, de *ondersteuning* en de *goedkeuring* noodig had, om eene *wet* te maken, regelende eene binnenlandsche aangelegenheid;

dat dergelijke algemeene *»sympathie, ondersteuning en goedkeuring«* behooren tot de verschijnselen onzer innerlijke kracht.

Wij meenen daarentegen:

dat het eener zelfstandige natie onwaardig en de ondermijning harer kracht is, zoodanige ondersteuning en goedkeuring, bij de regeling eener binnenlandsche aangelegenheid, te behoeven;

dat het een verschijnsel is, niet zeer ongelijk aan de »sympathie« jegens Turkije betoond, waarvan men het oogenblik der inslokking slechts met ongeduld verbeidt;

dat het Ministerie DONKER-VAN-HALL veeleer de sympathie, de ondersteuning en de goedkeuring van het *Nederlandsche Volk* had behooren te verwerven.

Was evenwel die geheele tirade niet een dier kunstmiddeltjes, welke, in verband met DONKERS zinspeling op de *»instorting«* van de *Grondwet* van 1848, gebruikt werden, om de Eerste Kamer in het verschiet te doen zien *»de ondersteuning«* van *»alle andere mogendheden«* ingeval het Ministerie, natuurlijk buiten zijne schuld, zoodanige *instorting* mogt hebben te betreuren?

Niet onbelangrijk tevens zou het zijn te onderzoeken, of zoo geheel onschuldig voor de *eer*, de *zelfstandigheid* en vooral voor den *constitutionnelen regeringsvorm* van het vaderland de *sympathie*, de *ondersteuning* en de *goedkeuring* werden verkregen

van den keizer der Franschen,
van den keizer van Oostenrijk,
van den groothertog van Toskane,
van den koning van Napels,
van den keizer van Rusland!

---

De Heer VAN ANDRINGA DE KEMPENAER wil vooral niet geteld worden onder de *dompers*. Het schijnt, dat deze volksvertegenwoordiger er minder bezwaar in ziet, zich te scharen onder de »Ja-broêrs.«

De aanhef zijner onzamenhangende redevoering luidt aldus:

»Even als de minister voor de zaken der Roomsch Katholijke eeredienst bij den aanvang dezer zitting een stap rugwaarts heeft gedaan, ten einde hier eene verklaring af te leggen omtrent en zich te verantwoorden over zijne afwezendheid gedurende de behandeling van dit belangrijk wetsontwerp — *eene verantwoording welke het mij in deze vergadering niet past te beoordeelen*, — evenzoo zal ook ik een stap terugtreden [illegible] en hetgeen aanleiding tot de [illegible] van dit wets-ontwerp heeft gegeven.«

Welk begrip heeft de Heer DE KEMPENAER van zijn pligt als volksvertegenwoordiger, als hij meent, dat het hem in 's lands raadzaal niet past eene verantwoording te beoordeelen, die een verantwoordelijk, constitutioneel Minister aan de natie aflegt?

Meent de heer DE KEMPENAER dat zijn eed hem voorschrijft om eerbiedig te berusten in al hetgeen ministers gelieven mede te deelen?

Het schijnt zoo: want hij zegt verder:

»Bij de troonrede, Mijne Heeren, die deze zitting van de Staten-Generaal heeft geopend, heeft het hoofd van den Staat, aan wien opgedragen is, grondwettig te waken voor de veiligheid der ingezetenen, en speciaal in dezen, dat ieder kerkgenootschap zich houde binnen de wet, heeft de Koning, zeg ik, ons gezegd, dat hij levendig getroffen was daarover, *dat duizenden zijner onderdanen in hun nationaal gevoel waren geschokt.*

»Wanneer de Koning van den troon den volke verkondigt, dat het in zijn nationaal gevoel is geschokt, dan mogen zoodanige woorden niet ter zijde geschoven worden, dan is het de pligt van de vertegenwoordigers, het Hoofd van den Staat te ondersteunen, dan is het niet *hier* dat wij zullen roepen dat ons nationaal gevoel *niet* is geschokt, dat geene voldoening noodig is, of dat wij kunnen toepassen het *laisser faire* en ieder zal zich redden.«

De Troonrede is door het Ministerie aan den Koning »voorgedragen«. Het zijn de Ministers, die spreken. In een constitutionneel land is het nooit over *'s Konings* woorden dat gesproken wordt.

En nu wil de heer DE KEMPENAER, dat wanneer de Ministers zeggen: *»wit is zwart«*, de volksvertegenwoordigers in chorus uitroepen: »Ja, wit is wel degelijk zwart.«

Of wanneer de Ministers zeggen »van de drie millioen inwoners achten wij duizenden geschokt, daarom moeten wij eene wet hebben, die drie en veertig volksvertegenwoordigers *ongrondwettig* hebben durven noemen,« dan moet — volgens den heer DE KEMPENAER — de volksvertegenwoordiging uitroepen: *»Het is waar; zie, daar hebt gij uwe wet!«*

Als deze leer behoort tot »de tegenovergestelde rigting«, die nu gevolgd wordt, het land zou vele duizenden jaarlijks kunnen sparen; want de volksvertegenwoordiging ware dan *noodeloos* en *overbodig*.

---

Onder het ministerie Thorbecke zag men zelden eene ridderorde schenken. Wanneer zulks geschiedde, werden de diensten, die dit eerbetoon hadden waardig gemaakt, meestal in het besluit vermeld. De ridderorde, die voor de optreding van dien minister begon beschouwd te worden, als een soort van borduursel, dat aan de rok van een president van een hof en regtbank, of van een burgemeester van eene stad behoorde, was daardoor in waarde gestegen.

Of het nieuwe ministerie, dat gezegd heeft in eene tegenovergestelde rigting heen te willen, ook zoo streng op verdiensten zal letten, mag betwijfeld worden. Immers dezer dagen lazen wij, dat de baron Charles Rothschild met de orde van de Nederlandschen leeuw was begiftigd; en de vraag rees bij ons op, welke diensten die heer aan onzen staat had bewezen, die hem deze eere waardig maakte. Geheime diensten? Mogelijk! Had de heer van Hall dan wegens vroegere financiele manoeuvres nog een oude schuld aan de heeren Rothschild, die hij zich haast om aftedoen, nu hij weer aan het ministerie is gekomen? Wij hebben er dan vrede mede. Schulden afdoen is zeker beter dan kasbiljetten vernietigen. Maar — wij meenen wel eens gehoord te hebben, dat ridderorden niet altijd voor *bewezen* diensten, maar ook wel eens voor *te verwachten* diensten worden verleend. Brrr! van Hall minister, Rothschild leeuwenridder geworden! Welke financiele speculatie hangt ons nu weder boven het hoofd? Indien de Rothschilds er mede gemoeid zijn, dan zal het ons meer dan eene ridderorde kosten.

(*Weekblad van den Helder.*)

---

De *Nederlander* heeft in zijne kolommen, eene door onderscheidene ingezetenen van Utrecht geteekende advertentie opgenomen, waarin het volk wordt opgeroepen, om zich in PLEGTIGEN OPTOGT naar den Koning te begeven, ter overhandiging van een album.

De redactie van *de Nederlander* roept dus de *»massa«* op, *»het volk«*, waarvan de Heer GROEN zoo een afschuw heeft; het volk, welks invloed in 1848 met al hetgeen daardoor gesticht is, door hem als REVOLUTIONNAIR en *goddeloos* wordt veroordeeld. Wij zeggen, de redactie van *de Nederlander* roept de massa op; immers zal men niet vergeten hebben, *»dat die redactie geene advertentien plaatst, welke strijdig zijn met haar gevoelen.«*

Naar aanleiding dezer advertentie, schijft *de Tijd* het navolgende, dat wij ter behartiging onzer lezers bijzonder aanbevelen:

»Uitvoerige toelichting zal dit *Beroep op het volk* niet behoeven. Het jaar 1848 ligt nog te versch in het geheugen, dan dat het herinnerd behoeft te worden, wat gewoonlijk met zulk eenen »plegtigen optogt«, waaraan het volk uitgenoodigd wordt zich »aan te sluiten«, bedoeld wordt. *»Qui assemble, émeut,«* zeide Mazarin, en hij wist het bij ondervinding. Mogt het voor de aanleggers van den »plegtigen optogt« nog niet te laat zijn om over dat woord hunne gedachten te laten gaan! en ook over dat ware en kernachtige woord van den heer Sloet tot Oldhuis: »Het is gemakkelijker eene menigte op te ruijen dan te bevredigen; want eene opgeruide menigte heeft dikwijls hoogst overdrevene eischen.« Het [April-] petitionnement, dus ging hij, een oogenblik later voort, was reeds op zich zelf eene opruijing, door de wijze waarop het geschiedde, door de middelen waardoor men het bevorderde, door de plaats, waar men het aanbeval.« Hoe te qualificeren het bovenstaande *Beroep op het volk*?

»Dit *Beroep* is onderteekend door enige mannen, [illegible] het intusschen, onder die namen aan te treffen dien van den opvolger van Drieling, den hoofdman van *Vaderland en Koning*, Mr. C. Th. baron van Lijnden, dien van een hoofdbestuurder van *Unitas*, Ch. G. Montijn, dien van den hartstogtelijken tegenstander der vorige regering, Dr. G. J. Mulder, dien van een hoofdleider van *Nederland en Oranje*, als N. D. Kemink, die van hevige anti-revolutionnairen, als baron van Reede, baron Taets en Jhr. Mr. van Asch van Wijck. Komt u niet daarbij onwillekeurig de verklaring voor den geest van den *Fakkel*, in zijn laatste Nommer: »dat er tusschen de mannen van *de Fakkel* en die van *de Nederlander* FEITELYK eene verzoening is tot stand gekomen?« En wordt die verklaring niet nog treffender, wanneer men bedenkt, dat *de Nederlander*, bijna op denzelfden dag als de *Fakkel* schreef: dat »de anti-revolutionnaire partij, in *practicale* rigting, met den wensch en de bedoeling van menigeen door wie hare beginselen niet worden beaamd, overeenstemt?«

»Onder al zulke omstandigheden behoort gelet te worden op enkele plaatsen uit het *Nieuwe volkslied bij den intogt van onzen geliefden Koning Willem III, binnen de Stad Utrecht, 14 September* 1853. Wij zwijgen van den veel beteekenenden, in dat volkslied heerschenden, toon; wij zwijgen van veel »eigenaardigs,« dat Utrecht op dit oogenblik aanbiedt, waarin de toon van dit volkslied zijne verklaring vindt; doch van inconstitutioneele taal als de volgende mag niet gezwegen worden door hen, welker roeping het is de teekenen des tijds gade te slaan.

Het *nieuwe* (ja, wel nieuwe, helaas!) het *nieuwe volkslied* dan zingt als volgt:

» Leef, Willem drie, leef in ons hart!....
» *Ontneem de magt*
» *Aan 't volk*, MET KRACHT!«

» Wij juichen blij: »de Koning leev'!«....
» *Zijn magt* zij ras HERSTELD!
» Want in Gods kracht
» Ligt 's Konings magt;
» *Het volk wacht op zijn daân!«*

».... God waakt nog voor Nederland,
»En ook, o Vorst voor U!
»NEEM DAN OOK VRIJ DE MAGT IN HAND.
»Gij hoort het volk toch nu!«

Tot de mededeeling van deze regelen uit het *Nieuwe volkslied* bepalen wij ons. Toelichting behoeven zij niet. Niet te verzwijgen echter, dit ten slotte, schijnt ons, bij zulk eene taal, de wenk door het orgaan der geheime genootschappen, door den *Fakkel*, in zijn laatste Nommer, aan zijne volgelingen gegeven: »De Grondwet is en blijft eene verborgenheid, is en blijft een wassen neus!« Zóó spreekt men over de Grondwet! Zóó is het bij eenigen gesteld met den eerbied, welken men voor die Wet der wetten behoort te koesteren!

De *Nederlander* neemt, met blijkbaar welgevallen, de tirade over van den Heer VAN DAM, waarin die heer, zich teregt beklaagt over de buitensporigheden der periodieke drukpers."

Heeft de anti-revolutionnaire wel gevat, dat de president van *Unitas*, met éène pennestreek het doodvonnis heeft uitgesproken over nagenoeg 130 van de 150 in ons land verschijnende bladen?

Dat er slechts *twintig dagbladen* zijn overgebleven;

en dat onder dat kleine getal moeten schuilen: "de schandbladen, waarvan er helaas! te veel zijn in het Vaderland!" en waarop de heer VAN DAM niet wenschte te wijzen?

Zou *de Nederlander* ons ook kunnen inlichten, *welke* die "schandbladen" zijn, waarop de verdraagzame heer VAN DAM heeft gedoeld?

Zeer juist merkt *de Nederlander* op, dat niet regt was te vatten, wat de heer VAN DAM eigenlijk heeft willen zeggen;

maar dat "onder de vrijheid van drukpers ook de onbeperkte keuze van den titel, van het *uithangbord* der couranten moet worden gebragt."

Als wij ons dan herinneren de schets, die algemeen en door alle schrijvers van het karakter van den Nederlander (van hem, wiens geboortegrond Nederland is) wordt gegeven;

als wij ons herinneren den roem van *openhartigheid* en *goede trouw* vooral, door den Nederlander steeds ook buiten 's lands behaald;

en ons te gelijk herinneren, dat het in onze taal reeds geijkte woord: "*Nederlanderachtig*" juist het tegendeel uitdrukt van hetgeen het karakter van den Nederlander kenschetst, zoodat men zelfs den Prins van Oranje heeft toegezongen:

"Wees, wat uw lot als Koning zij,
"Echt *Nederlander*, bidden wij,
"Nooit Nederlanderachtig!"

dan vragen wij de Utrechtsche Courant: *Nederlander*, of ze niet wijs deed, wanneer ze omtrent *haar* uithangbord nog eens aandachtig nalas, wat VAN DER PALM over uithangborden heeft gezegd?

"Het is eene ellendige kunstgreep, maar die helaas! al te dikwijls is bij de hand genomen, aan de nietigheid, door uiterlijke vormen, het voorkomen der veelbeduidendheid te geven. Het is eene ware bedriegerij, die althans van het eerlijk grondgebied der kunsten en letteren behoorde verbannen te zijn. Maar gelijk doorgaans, vroeg of laat het bedrog zijnen meester loont, zoo kan men er ook hier bijkans met zekerheid staat opmaken; want al begoocheld en verblindt het voor een oogenblik, het wordt ontdekt, en daar men met medelijden had kunnen vrijkomen, oogst men verachting in. De geestrijke *Bellamij* heeft in zijnen *Poëtischen spectator* gezegd: het valt niet moeijelijk, voor een gemeene kroeg het uithangbord te plaatsen: het groote Heeren-logement; maar men doe een stap daar binnen, en de teleurstelling klimt tot verontwaardiging."

---

De secte der Mormonen tracht zich meer en meer uit te breiden. "De hoogepriester" zegt de *Kerkelijke Courant* van 2 Sept., "vergeet niet, om bij iedere rede aan te dringen op de veelwijverij, die hij zelf in practijk brengt."

Ook in Nederland kan die secte zich nu als kerkgenootschap nederzetten, zoo zij slechts zorgt, in hare bepalingen, betreffende inrigting en bestuur, geene op te nemen, welke de medewerking van het Staatsgezag vereischt.

De hoogepriester zal zijn zetel slechts met goedkeuring der Regering mogen vestigen, bijv. te Wijk-aan-Zee; maar overigens mogen verblijven in de hoofdstad.

In geen geval mag hij zijn titulatuur ten opzigte van een ander kerkgenootschap laten gelden; maar een predikbeurt in een kerkgebouw kan de regering niet verhinderen.

---

De *getrouwe* predikanten worden in *de Nederlander* en *de Bazuin* opgeroepen en aangespoord, om toch iets te verrigten *ter handhaving van het regt der gemeente op eigen belijdenis en kerkleer*: — natuurlijk tegen de *ontrouwe* predikanten in het Nederlandsch Hervormd Kerkgenootschap.

Wordt de medewerking van het Staatsgezag daartoe niet vereischt? *In eigen boezem* dat te beproeven, geeft geen kans op welslagen.

---

# Buitenland.

## ENGELAND.

Ll. Woensdag is in de Westminster-abtdij het standbeeld van sir Robert Peel opgerigt. Het is te Rome vervaardigd, levensgroot, uit zuiver wit marmer, en staat op een blaauw geaderd voetstuk. De gelijkenis is treffend; de groote staatsman wordt voorgesteld met eene rol papier in de regterhand, waarmede hij in het Parlement verschijnt.

## FRANKRIJK.

Het regeringsblad heeft een nader officieel berigt over den aankoop van granen van wege de regering. De scherpe aanvallen der Engelsche bladen daaromtrent, en de afkeuring van de bakkers en graankoopers in de hoofdstad over de bemoeijingen der regering om de prijzen te dwingen, hebben tot deze nadere verklaring aanleiding gegeven. Het blad zegt, dat de regering slechts in Engeland 419 duizend mudden graan heeft doen aankoopen voor de jaarlijksche voorziening in de behoeften van de land- en zeemagt. Het voegt er bij, dat de regering hare pogingen niet zal uitstrekken dan om het verkeer gemakkelijker te maken en den handel te bevorderen.

— De Keizer zal het Noorden en Noordwesten des lands nog bezoeken; den 20 zal hij St. Cloud verlaten en zich over Atrecht en Rijssel naar Boulogne, Amiens enz. begeven.

— Men spreekt steeds van eene nieuwe leening, welke de regering voornemens zou zijn aan te gaan. Dit gerucht, benevens de gesteldheid der Oostersche zaken, heeft in de jongste dagen de beurs gedrukt.

— De regering heeft besloten anderhalf millioen francs aan te wenden tot verbetering van de haven van Dieppe; doch het is ongegrond, dat zij aan die haven, met opoffering van wel 40 millioen, eene militaire stelling wilde geven zoo als reeds voor eenigen tijd, vooral in Engeland, beweerd werd.

— Men spreekt ernstig van belangrijke verbeteringen in het postverkeer tusschen Frankrijk en Engeland.

— De heer Proudhon heeft een nieuw boek geschreven, getiteld *Programme d'une philosophie*; ofschoon van geen staatkundigen aard, heeft dat boek te Parijs geen drukker kunnen vinden, in weerwil er verscheiden gebrek aan werk hebben.

— Men klaagt thans meer over ziekten in de vruchten, als druiven, abrikozen, enz., dan over die in de aardappelen of over gebrek aan granen. Men begint die ziekten meer en meer aan het nalaten van het braakliggen of overdreven bemesting toe te schrijven.

— Het Keizerlijk Hof te Parijs heeft den 10 grootendeels het vonnis bevestigd, in eerste instantie gewezen in de zaak, van de *Ligue fédérale*; evenwel heeft het eenige der veroordeelden vrijgesproken en de straffen van anderen verzacht.

## BELGIE.

Het verblijf der koninklijke familie te Namen is weder door vele blijken van vreugde en bewijzen van gehechtheid gekenmerkt. Ieder heeft door eene inschrijving het zijne tot opluistering van de stad bijgedragen, welker geldmiddelen niet toelieten groote onkosten te maken. Men heeft Namen niet onaardig eene Vlaamsche stad, te midden van het Walenland geheeten, en de aard der feesten heeft dit weder bevestigd. De koning heeft, wegens eene zware gevatte koude, daaraan geen deel kunnen nemen.

— De heer de Mulder, te Gend, een der geachtste boekverzamelaars des lands, is in 76jarigen ouderdom overleden.

— Te Mons bedraagt deze week de daling der graanprijzen 1 centime, te Doornik 2 centimes per pond.

## DUITSCHLAND.

Men meldt uit Wesel, dat sedert eenige dagen de opmeting voor eene nieuwe rigting van den Arnhemschen spoorweg tusschen Wesel en Dinslaken is aangevangen. De weg zal hier werkelijk nader bij den Rijn loopen. Die rigting der linie is door den minister van oorlog, in het belang van de militaire kas, verordend.

— De reederij te Hamburg neemt meer en meer toe. Men merkt vele nieuwe, zeer groote schepen op. Er waren dit jaar, tot Augustus ingesloten, een 80tal schepen minder aangekomen dan in 1852, doch dit is het gevolg van den laat ingevallen winter en van de vaart alter schepen op ver gelegen havens. Gemiddeld waren in de vijf laatste jaren in de eerste acht maanden des jaars 2547 schepen binnen geloopen; dit jaar is het 2844 geweest. Het bekende klipperschip *Sovereign* behoort aan het huis Roosen en Comp. te Hamburg, en de vracht voor den togt daarvan van Engeland naar Australie bedraagt 11,500 L.; het is geadresseerd aan eene nieuwe firma in Melbourne, Roosen en Sieveking. Een ander groot schip is uit Hamburg naar Australie gecharterd. Klipperschepen ziet men daar meer en meer, en men gelooft dat zij de oude vaartuigen geheel zullen verdringen, daar zij sneller zeilen, ofschoon de ruimte voor de verzendingen der goederen daarop betrekkelijk geringer is.

— De tijdingen uit Luxemburg van den 9 Sept. melden, dat de verandering van ministerie aldaar geheel onverwacht is gekomen; zoodat die in den beginne ongeloofelijk scheen. De voorname reden daarvan schijnt in de moeijelijkheden met het buitenland te leggen. De achteloosheid van den minister van buitenlandsche zaken was zoo verregaande, dat de dienstbrieven somms een jaar onbeantwoord bleven, ja, in de ernstigste zaken in het geheel geen antwoord werd gegeven. Van daar klagt op klagt van vreemde mogendheden, vooral van Pruissen, dat voor een half jaar een tractaat wegens een electrischen telegraaf had aangegaan, en de werkzaamheden reeds had doen aanvangen, in afwachting van een antwoord uit Luxemburg, dat tot nog toe was achterwege gebleven. De hoop der bezadigde lieden was nu maar dat die verandering van ministers geen staatkundige schok kon mogt veroorzaken, en dat het nieuw bestuur eenigzins in den geest des volks zou blijven. Er is nog niet bepaalds hieromtrent bekend. Men noemt nog altijd het meest de namen van de heeren Jurion en Simons, advocaten en Wurth-Paquet, vice-president van het Hof, voorts Scherff, advocaat-generaal, en Servais, raadsheer van het Hof. Die namen schijnen de bevolking weinig te behagen, en de heer Ph. Pescatore, vice-president der Kamer, die door den prins te Wolferdange geraadpleegd is, moet dit niet hebben verbloemd. Welligt dat eene ontbinding van de Kamer het gevolg der bedoelde zamenstelling van het ministerie zal zijn.

— Den 7 dezer werd de onmiddellijke telegrafische gemeenschap tusschen Coblenz en Londen geopend.

— Den 6 dezer, 's avonds ten 7 ure, is H. M. de koningin-weduwe der Nederlanden met een extra-trein van Dresden te Leipzig aangekomen, van waar HD. na een kort oponthoud, insgelijks met een extra-trein hare reis naar Weimar heeft voortgezet. H. M. de koningin der Nederlanden is, met HD. jongsten zoon Z. K. H. prins Alexander, in den avond van dienzelfden dag te Stuttgardt aangekomen.

## NOORDSCHE STATEN.

Prins Christiaan van Denemarken, de vermoedelijke troonsopvolger heeft een jaarlijksch inkomen van 50,000 rijksdaalders erlangd.

Den 20 Augustus heeft het Deensch Ministerie van binnenlandsche zaken eene wet tot het aanleggen van een ijzeren spoorweg van Kopenhagen naar Elseneur uitgevaardigd.

Te Kopenhagen komen dagelijks nog eenige weinige cholera-gevallen voor. Tot 8 dezer bedroeg het totaal der aangetasten 7468, dat der gestorvenen 4051.

Te Stockholm waren tot 5 September 1380 personen door cholera aangetast en 630 daarvan gestorven.

Te Christiania bedroeg het getal der door de ziekte aangetasten tot 6 dezer 827, dat der daaraan overledenen 521.

## ITALIE.

De heer Galli, minister van finatien in den kerkelijken staat, heeft een berigt openbaar gemaakt, waaruit blijkt, dat de regering de intrekkingen van het papieren geld wil bespoedigen. De schatkistbons ter waarde van eene kroon zullen den 30 September en de bons van 100 kroonen den 31 December ophouden gedwongen omloopswaarde te hebben. De eerste zullen tot 15 November aanstaande en de tweede tot 31 Jan. 1854 in de staatskas ontvangen worden en daarna alle muntwaarde hebben verloren.

## OOSTENRIJK.

De *Lloyd* berigt, dat den 21 dezer, zoowel de keizer van Rusland als de koning van Pruissen te Olmutz zullen aankomen.

De keizer van Oostenrijk zal zich eene week vroeger derwaarts begeven.

— Het door het ministerie van koophandel sedert verscheiden jaren uitgegeven wordende blad *Austria* zal tot besparing van kosten, met de redactie van de *Wiener Zeitung* worden ineengesmolten.

— Volgens de jongste berigten heeft onze regering de maatregelen van afsluiting tegen Zwitserland eenigermate verzacht. Het bezoek van ingezeten uit Lombardije op de Zwitsersche markten wordt niet meer zoo bemoeijelijkt, als vroeger. Voor 't overige is de afsluiting vooral bij den tegenwoordigen stand der prijzen van de levensmiddelen, aan Lombardije even schadelijk als aan Zwitserland geweest.

## TURKIJE.

Stellige nadere berigten heeft men niet over de Oostersche zaken. Doch allen komen daarin overeen, dat Rusland niet, aan de vorderingen van den Divan zal toegeven. Het *Journal de Frankfort*, dat met de Russische diplomatie in betrekking staat, geeft dit duidelijk te verstaan in zijne half officiele mededeeling. De vraag is nu wat de Porte zal doen, als zij de weigering van Rusland verneemt. Zich onderwerpen, gelooven zij, die de krachten van Turkije naar waarheid raadplegen; volharden, die meenen, dat het gevaar de oude veerkracht aan het versleten raderwerk des Ottomannischen Staats zal terug geven.

Inmiddels gaan de meeste Fransche en Engelsche bladen voort hunne verbolgenheid tegen de Porte aan den dag te leggen. Onpartijdigen vinden dit onverstandig. Want, ofschoon Rusland en Turkije thans eene stelling zijn, genhaast, waarin zij elk op hunne beurt met veel schijn van reden, hun goed regt kunnen volhouden, zoo is het niettemin waar, dat de genaamde bemiddelende mogendheden, Turkije krachtig tot verzet hebben aangespoord, dat zonder

die aansporing de Porte van den aanvang af Ruslands eischen zou hebben ingewilligd; en het dus thans de hoogste mate van onregtvaardigheid is, het daartegen opkomend gevoel der Turken euvel te duiden. Rusland volgt eene staatkunde, die bij overlevering als 't ware op vergrooting, vooral ten koste des Ottomannischen Rijks, uit is; de Turken volgen eene staatkunde van verzet daartegen, nu eens met de behoedzaamheid van den zwakkere, dan eens met het zwaard, dat van krachtiger tijden heugt. Doch de bemiddelende mogendheden, òf uit onderlinge naijver, òf uit naijver tegen Rusland, laten zich door eene zeer dobberende staatkunde leiden en stellen den eenen dag Rusland, den anderen dag Turkije verantwoordelijk voor gevolgen, die onbevooroordeelden thans aan de eigene onzekere meening der vier mogendheden over het Oostersche vraagstuk beginnen toe te schrijven. Het waarschijnlijk gevolg zal zijn, dat Turkije thans weder verlaten wordt, zoo als meermalen het geval is geweest met kleinere mogendheden, die den invloed van conferentien en protocollen moesten ondervinden.

## ZUIDZEE-EILANDEN.

Men heeft berigten uit Otaberte, van het begin van Junij. De toestand van dat eiland was zeer voldoende. De culturen breidden zich dagelijks meer en meer uit en de voortbrengselen van het eiland maakten een der belangrijkste takken van uitvoer naar Californie uit. Gedurende het jongste halfjaar was het getal schepen in de haven bijkans verdubbeld. Men verwachte eerlang de stoomboot de *Cook*, van de groote compagnie der zuidzeevaart, die hare eerste reis zou doen, en van Honoloeloe in de Sandwich-eilanden zou komen.

# Binnenland.

*'s Gravenhage*, 13 September.

Het Staatsblad n°. 86 bevat de wet van 4 September jl., tot aanvulling der wet van 18 December 1852 (Staatsblad n°. 212), betreffende de pensioenen der Zee- en Landmagt.

Het Staatsblad n°. 87 bevat de wet van 4 September jl., houdende wijziging van eenige artikelen der wet van den 28sten Augustus 1851 [Staatsblad n°. 126], in zoover betreft de bevordering der Officieren van de Geneeskundige Dienst en die der Administratie bij de Zeemagt.

Het Staatsblad n°. 88 bevat de wet van 4 September jl., houdende voor zooveel de geneeskundige en administrative diensten bij de Zeemagt betreft, wijziging van den staat A, behoorende bij de wet van den 28sten Augustus 1851 [Staatsblad n°. 127].

Het Staatsblad n°. 89 bevat de wet van 4 September jl., tot goedkeuring eener dading tusschen het Bestuur der Domeinen en de gemeente Genemuiden.

Het Staatsblad n°. 90 bevat de wet van 4 September jl. tot regeling van het Fonds van kopprijzen van Domijnen, dienst 1852.

Het Staatsblad n°. 91 bevat de wet van 7 September jl., tot goedkeuring van het traktaat, den 12den Julij 1852 tusschen Nederland en Costa Rica gesloten.

Men verneemt dat de Koning bereids bekrachtigd heeft het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen. Deze wet zal dienvolgens spoedig worden uitgevaardigd.

* Gisteren zijn de staatsie-rijtuigen en paarden uit de residentie naar Utrecht vertrokken, om gedurende het verblijf van Z. M. aldaar te worden gebezigd.

* In de residentie is aangekomen en aan het hôtel de l'Europe afgestapt de hertog Bernard van Saxen-Weimar met gevolg.

* Dezer dagen heeft deze residentie verlaten de heer G. Folsom, laatst zaakgelastigde van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika in de Nederlanden. Zijn opvolger, de heer August Belmont, wordt spoedig alhier verwacht.

Gisteren middag ten 4½ ure heeft in het kamp van Zeijst met de verschuldigde eerbewijzen de teraardebestelling plaats gehad van den kapitein J. A. G. Trouillé Wildeman, die aldaar plotseling is overleden.

* Zondag morgen ten 10 ure heeft er in het Kamp eene kerkparade plaats gehad. Bij de godsdienoefening werd de dienst vervuld door den weleerw. heer Ds. Speelman. Ten 12 ure groote parade. Ten 3 ure was er groot diner van 30 couverts bij Z. M.

Onder de vele bezoekers van het kamp bij Zeijst verdient bijzonder vermeld te worden de heer Majoor Uske, welke op 88jarigen leeftijd, als oudste officier bij het leger en als zoodanig gepensioneerd, Z. M. den Koning, als achterkleinzoon van Willem den vijfden, onder wien dien heer in dienst trad, hoopt te ontmoeten.

* Voor de herstemming voor vier leden voor de kamer van koophandel en fabrieken, heden alhier gehouden, zijn ingekomen 292 biljetten, van onwaarde 2. *Gekozen* zijn de volgende Heeren: J. B. Maxwils, met 216 stemmen; W. J. van Heinsbergen 176; G. Nicola, Snr. 155 en B. M. Perk 153. De heeren: E. P. Borst, bekwam 128 stemmen; J. Pauwels, Wzn. 120; M. L. Hermans 104 en F. N. de Charro 64. De thans voltallige kamer bestaat uit de Heeren L. J. Enthoven, C. L. Keurenaar, P. Varkevisser, J. B. Maxwils, W. J. van Heinsbergen, G. Nicola, Snr. en B. M. Perk.

* Gisteren heeft aan het provinciaal bestuur in Zuid-Holland, de aanbesteding plaats gehad van het zinken van eenige rijzen zinkstukken voor dam B met het herstellen en opmaken van dien dam en het doen van eenige voorzieningen aan den dam A, beide gelegen aan de noordzijde van het eiland Goedereede, welk werk is aangenomen door den heer Rijks Schaddelee, te Goedereede, voor *f* 11.500.

Gisteren heeft aan het provinciaal bestuur te Utrecht de aanbesteding plaats gehad van den aanleg der electro-magnetische telegraaflijn van Utrecht, over Kuilenburg en Bommel naar 's Hertogenbosch, in drie perceelen, en is het eerste perceel aangenomen door den heer J. B. Maxwils te 's Hage voor *f* 6994. Het tweede perceel door den heer Jockin, te Venlo, en het derde perceel door den heer J. B. Maxwils te 'sHage voor *f* 4994.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn op den 11den dezer opgegeven: 41 cholera-lijders, 6 herstelden en 10 overledenen en; op den 12den 51 cholera-lijders, 10 herstelden en 27 overledenen.

Heden wordt in de militie zaal te Amsterdam plegtig geopend de Tentoonstelling van bouwmaterialen, die door de zorg der vereeniging voor volksvlijt en der Maatschappij der bevordering van bouwkunst is tot stand gekomen.

Op den 8sten dezer is aan de Hoogeschool te Utrecht gepromoveerd tot doctor in de Wis- en Natuurkunde, de heer L. Mulder, geb. te Rotterdam, na de verdediging van zijn *Historisch kritisch overzigt van de bepalingen der aequivalent gewigten van 24 metalen.*

De *Nieuwe Noord-Brabander* van den 13den dezer zegt: Wij vernemen met belangstelling, dat het Z. M. den Koning goedgunstig heeft behaagd, goed te keuren het *Reglement van beheer voor het waterschap voor de uitwatering van Grave naar den Amer*, door de Prov. Staten in de jongste zomer-vergadering vastgesteld. Het waterschaps-bestuur wordt hierdoor in staat gesteld, zijne werkzaamheden aan te vangen en krachtdadig voort te zetten. Wij twijfelen niet, of het waterschaps-bestuur zal thans met eene vaste hand het belangrijke werk beginnen en der ingelanden toonen, dat hunne belangen met onvermoeiden ijver worden behartigd.

Men verneemt, dat bij het stedelijk bestuur van 's Hertogenbosch eene dispositie van den Minister van binnenlandsche zaken is ingekomen, waarbij wordt te kennen gegeven, dat, indien tot het leggen van eene schipbrug over de Maas te Hedel (verzoek van dat bestuur uitgegaan) mogt worden besloten, de uitvoering zal geschieden ten koste van den staat, maar dat voor het oogenblik daartoe niet kan worden overgegaan.

Op den 9den heeft de president der arrond. regtbank te Alkmaar, den heer mr. C. F. T. van Maanen, benoemd tot subsituut-officier van justitie bij die regtbank, in eene plegtige teregtzitting geïnstalleerd, waarna ook de heer officier den nieuw benoemde heeft toegesproken; welk een en ander door den heer van Maanen is beantwoord geworden.

* * Men schrijft on uit LEYDEN van gisteren: De Gemeenteraad heeft op heden tot Wethouder verkozen: den Heer *H. P. C. Stoffels*, in plaats van Mr. N. Sikkel Groos, die als raadslid afgetreden zijnde, tevens ophield Wethouder te zijn. — Als lid der Commissie van fabrikage werd de Heer Stoffels door Mr. *Hugo Gevers* vervangen.

△ Men schrijft ons uit MEPPEL: Door den raad dezer Gemeente is besloten alhier een tusschen kantoor daar te stellen voor de rijks telegrafie.

De daarstelling zal geschieden bij wijze van proefneming, ofschoon ook door den minister van binnenl. Zaken is bepaald, dat de tusschen kantoren de bruto ontvangst tot *f* 2000, moeten aanvullen. —

§ Men schrijft ons uit BREDA: "Gister werd in onze stad het gerucht verspreid, dat tengevolge eener alhier van wege Z. M. ontvangen kabinet schrijven, de toebereidselen voor de feesten, die, ter gelegenheid van het 25jarig bestaan van de Koninklijke Akademie voor de zee- en landmagt, op den 26, 27 en 28 dezer binnen onze muren zouden worden gehouden, eensklaps waren gestaakt, en dat die feesten zelve òf onbepaald zouden worden uitgesteld, òf in het geheel geen voortgang zouden hebben.

Thans echter beter ingelicht, kunnen wij daaromtrent het volgende mededeelen:

Bij het programma dier feesten, waarvan een exemplaar door de commissie, met de regeling er van belast, aan Z. M. was gezonden, is melding gemaakt van eenen standaard, die te dier gelegenheid aan de Koninklijke instelling, in den persoon van den Heer generaal-majoor, gouverneur der Akademie zal worden aangeboden, als een blijk van erkentelijk aandenken van wege de burgerij van Breda.

Nu schijnt die benaming van *standaard*, in het programma gebezigd, een minder gelukkig gekozen woord te zijn geweest; immers verneemt men, dat van wege Z. M. aan de commissie, door tusschenkomst van den minister van oorlog, is te kennen gegeven, dat zoodanig militair gedenkteeken alleen door of namens Z. M. en geenszins door eene stad of welke vereeniging ook, zonder Zijne Hooge goedkeuring aan eenig militair korps kan worden uitgereikt, en dat Z. M. ook ongenegen was in deze zoodanige goedkeuring aan de commissie te verleenen, — en, voegt men er bij, was gelijktijdig bij den Heer gouverneur der Akademie eene aanschrijving ontvangen, waarbij het aannemen van dat gedenkteeken werd verboden.

De commissie voor de feesten heeft getracht het misverstand, dat bij Z. M. omtrent den aard en de bestemming van dit in allen deele colossale gelegenheidsstuk schijnt te zijn ontstaan, op te helderen, door onmiddelijk eene teekenschets er van aan Z. M. op te zenden, en moet de commissie tevens bij een eerbiedig adres de Hooge goedkeuring van Z. M. hebben verzocht tot het aanbieden van zoodanig monument, dat alleen bestemd kan wezen tot het erlangen eener vaste standplaats binnen het gebouw der Koninklijke Academie.

In afwachting nu dier Hooge goedkeuring, zal echter, naar men meent, met de toebereidselen voor de feesten worden voortgegaan; terwijl bij onverhoopte afwijzing van het verzoek der Commissie, nader zal worden bepaald, welke veranderingen dien ten gevolge in de orde der feesten zullen behooren te worden daargesteld en welke bestemming, in dat geval, aan het reeds genoegzaam voltooid gedenkstuk zal moeten worden gegeven.

# Ingezonden Stukken.

### HARMONISCHE OVERWEGINGEN
VAN EEN
### APRIL-ADRESSANT.

*Lamentoso* zit ik peinzend over 't geen ons wedervoer
Sinds dat Romens Allocutie Neêrland bragt in rep en roer.
Hoor, daar schalt het «laat ons teek'nen, want de Godsdienst (loopt gevaar.»
*Dolce* vraag ik, hoe kan 't wezen? *Forte* schreeuwt men «teeken maar.»
En ik ben te post geloopen, want men maakt ook mij bekend,
Dat de *stapel* in zou vallen van mijn vleeschlijk *instrument*.
Dat de Bisschop *risoluto* met of zonder concordaat.
Ons *con gran expressione* braden zou als carbonaat.
Mogt dit wat *insano* klinken, 't is voorwaar niet *mijne* schuld,
Maar wel *die* der predikanten, met heer DRIELINGS geest vervuld.
«Kracht» en «Waarheid» scheen te vreezen voor de Roomsche (brooze *quint*,
Zoo zelfs, dat men *tutt' legato* zich in 't *Mouvement* vermint.
Daarom zoekt men naar den Grondtoon, als het onvolmaakt ac- (coord,
Dat tot sluiting werd gebezigd in een Basis van d' oude soort.
In de plaats van 't Evangelie, dat ons wijst *Adagio*.
Joeg de Staatszucht dus aan 't hollen in een weg *prestissimo*.
't Werd toen reeds voorspeld en waarlijk *doloroso* zie ik thans,
Dat we een *Point d'Orgue* naadren, neen, 'k wil zeggen een (*Cadanz*,
Die in 't *chromatique* zwiimelt en het *resolveeren* vreest:
Zeker was die *Modulatie Fuga* voor den vrijheids-geest.
*Alla Breve* viel «Baas THORBECK» en hetgeen ik fluks vernam,
Was, dat *pizzicato presto* weêr VAN HALL op 't kussen kwam.
Die zou alles *harmonieeren*, breidlen Romens overmoed;
Zal hij ook den Bisschop weren? Ja dat hoort men niet regt goed.
Om de zaak wel te beginnen, treedt hij tot Hijmens-altaar
*Amoroso* — maar *Andante*, want de man telt zestig jaar.
Kort nadat men *perdendosi* het *concert* der Kamer sluit,
Spreekt hij zeer *impetuoso* hare *dissolutie* uit.
Toen ging hij een wetje maken, met de Grondwet [illegible]
Maar «vriend» GROEN belooft te helpen, met zijn [illegible]
GROEN ziet in, dat die Ontbinding heeft [illegible] goed (gedaan,
Daarom roept hij *Bis! Da Capo!* laat 't [illegible] staan.
Midlerwijl, *tempo rubato*, gaat collega LICHTENVELT
Naar den Vorst van 't oude Rome, ook zoo als VAN HALL vertelt,
Eenen kwaden [illegible], dien de wet kon doen onstaan,

En daarover te onderhandlen met den Prins van 't Vatikaan.
Nu werd FLORIS zeer gehekeld, wijl het Protestantsch «gevoel»
Weêr *ad libitum* «geschokt» was en *per saldo* zonder doel.
Om dien *dissonant* te weren, gaat zijn goochelaars-talent
t' Onderhandlen, converteeren, in een zacht *attouchement*.
*Lusingando* raadt hij verder: speel toch nu *con sordine*,
Want als LICHTENVELT zal keeren is het *tutt' armonicé*.
't Is alzoo geen *Concertando*, maar slechts *accompagnement*
Dat ons Neêrland hier ten deel valt door dien wijzen president.
Toen *al fine* LICHTENVELDE van zijn reisje huiswaarts kwam,
En dra bij de Eerste Kamer zijn' vacante plaats hernam,
Sprak hij *Grave Maëstoso* dat zijn' missie was volbragt
En een resultaat bevatte, dat men nog geduldig wacht,
Als ook dat in een *postcriptum* volgens d' uitleg van *dien* Heer,
Zijn instructie *meest* vervat was en 't komt eindlijk hierop neêr:
Dat van beide «Souvereinen» d' onverbreekbre vriendschapsband
Weêr op nieuw en vast gesnoerd was tot groot heil van 't vader-
(land.
Voorts zegt hij: «*Signori cari, ricevete tutti là*,
«*Molte benedizione della Sacra Maësta.*» —
Met dit Italiaansche mixtum zijn wij nog geen stap vooruit
En ik vraag dus ander male, wat ons teeknen heeft beduid?
Niets helaas «misleide» vrienden, 't grapje komt ons duur te staan,
Als de zaak toch zoo zou loopen, waarom moest THORBECKE gaan?
'k Bezit helaas geen enkel aandeel in de Handelmaatschappij,
Ben geen armen-goed-curator en won kruis noch munt er bij.
*Nu* vertellen groote heeren *lento et cantabile*
Aan 't *capriccio burlando* deed geen onzer immer meê.
O, dat teeknen is een lesje voor de «kern van 't volksbestaan»,
*Senza brio*, *senz' affetto* laat men den «plebejer» gaan.
't Batig saldo loopt *morendo*, 't deficit breekt dra weêr los,
Slechts *Scherzando* kan men zeggen:
*«Justitiae sol illusttra nos.»*

Amsterdam, Sept. 1853. M. D.

---

Mijnheer de Redacteur!

Bij het lezen van dat gedeelte der redevoering van den Heer VAN DAM, waarin hij de Roomschen *het brood wil onthouden*, kwam mij onwillekeurig in de gedachten, dat dit ook het plan van nu wijlen den Hr. DRIELING was geweest, die de R. K. *geen voedsel* wilde geven. — wie weet wat hij gedaan had, als hij was blijven leven — Een treurig vooruitzigt, dacht mij, voor onze arme landgenoten, want ik geloof niet, dat het lot van graaf UGOLINA en zijne zonen op den Ruitoorn te *Pisa* hen toelachen zal. —Maar op die manier wordt er toch geen *bloed gestort*, meent misschien zekere partij; — en dat is, geloof ik, voor vele hunner eene groote gerustste1ling des gewetens, — er worden geene martelvuren ontstoken en wij raken ze toch kwijt, — het eenige waar het ons om te doen is.

Apropos, van martelvuren etc. gesproken, waarover in de laatste tijden zoo is geschreeuwd; denken die schreeuwers dan, dat wij, zoo Rome goedvond, die op te rigten en te ontsteken, zoo dadelijk klaar zouden staan, om er op te klauteren en ons *ad majorem Dei gloriam* te laten braden? Dit moge in den smaak van onze uithongeraars vallen, maar wij passen er voor. Rome weet zeer goed, dat als zij die kunsten begon, wij op nadrukkelijke wijze zouden betoogen, dat wij hierop volstrekt niet gesteld waren, onder volkomen permissie om er zelve gebruik van te maken. Zij kan zulk volkje schrik aanjagen, maar wij zijn niet bang voor haar, even als zij wel brood zal weten te vinden al wordt het haar niet door de firma VAN DAM FAKKEL en Co. geleverd.

Maar alle gekheid op een stokje, laat ons nu eens zien wat de lui *meenen* al *zeggen* zij het ons niet. De Heer VAN DAM wil dat ieder Protestant zijnen Roomschen landgenoot zooveel mogelijk de gelegenheid tot broodwinnen ontneeme, niets door Roomschen late verrigten of leveren enz., enz. — Waarlijk een zedelijk middel om Rome te bestrijden en het zijn toch alleen zedelijke middelen, die wij hiertoe mogen aanwenden; — nu dit blijft voor rekening van den Hr. VAN DAM; — maar het origineelste hierin is, dat die heer de natie wil doen gelooven, dat dit de meening van een groot deel van haar zelve is en niet zijne individuële opinie en die der Fakkel, (aliae *tison d'enfer*, *brandon de discorde*,) en dit meent hij toch en zegt het met een aplomb een beter lot waardig.

Verbeeldt u eens een predikant in zijne gemeente in een onzer Noordbrabantsche dorpen, geheel doordrongen van de leer des Heeren VAN Dam, die dus *niets* aan Roomschen willen laten verdienen. Welk een lief leventje zullen die goede menschen hebben. — Van de 1600 of 1800 inwoners zijn er 50 á 60 protestanten, alle landlieden en kinderen, gelijk de Hr. VAN DAM zeer goed weet, wat moeten dezen nu doen als hunne schoenen versleten zijn en hunne rokken vernieuwd moeten worden? — Alles uit Holland laten komen, met een brevet van Protestantschen oorsprong versierd, — antwoordt men. — Mooi! — Maar zouden er niet zijn die, schoon dit met den besten of liever slechtsten wil der wereld wenschende, hiertoe niet in staat zijn? — Met eenige uizonderingen, — Wat wordt er nu van dezen. Stuk voor stuk verdwijnt hun tooi, de leeraar aan het hoofd, (wiens kerkelijk toilet het langste duurt), hij en de rest raken die van lieverlede kwijt. — Welk een aandoenlijk schouwspel levert zulk een gemeente dan op. Als bedelaars treden zij daarhenen; dagelijks mist men iets meer, weldra het onmisbaarste, en het DE KONING WAAKT, volgens den Hr. VAN LENNEP, in voce «*Naaktloopers*» moet eiedelijk met nadruk op hen worden toegepast. Werkelijk een benijdenswaardig lot; maar zij behouden toch den protestantschen zin, en die is ook al benijdenswaard, zegt men; — ik geloof het gaarne, doch kleedje er eens mede.

Liefelijk tafereel van de toekomst van sommige gemeenten in Nederland, als het mogelijk ware, dat de leer des Heeren VAN DAM overal ingang vond. — Gelukkig is dit het geval niet en ons blijft dus eene betere hoop over.

EEN ROOMSCH CATHOLIEK.

---

Mijnheer de Redacteur!

In de ministerieele bladen (*de Fakkel* o. a. — welke eervolle ondersteuning!) wordt gewag gemaakt van de onverdraagzaamheid der Catholijken, getuige de niet herbenoeming als lid der Eerste Kamer van den Protestantschen heer Verheij van den Bogaerd, door de Staten van Noord-Braband.

Wie gaf er aanleiding toe? Welke omstandigheden waren voorafgegaan? — Dit meldt men niet.

Korten tijd te voren, bij de laatste verkiezingen van Provinciale Staten in dat gewest, sloot het district Heusden, hetwelk steeds twee Protestanten en twee Catholijken afvaardigde, de twee Catholijken uit, en koos vier Protestanten. De heer Verheij van den Bogaert nu hoort in dit district te huis. — Wie gaf nu de eerste aanleiding? X.

---

Mijnheer de Redacteur!

Het heeft bij sommigen bevreemding verwekt, dat de ministerieele, zoo binnen- als buitenlandsche organen met kinderlijke ernst hebben uitgewijd over de tevredenheid van den heer Ligtenvelt over zijne ontvangst te Rome. Is 't dan, meende men, een zoo vermeldingswaard feit, dat de beleedigende, de aanvallende partij zoo het heet, die alles heeft te verliezen bij de stoornis der entente cordiale, zich tot verzoening geneigd betoont, en onder andere middelen daartoe ook voorkomendheid en hoffelijkheid jegens een gezant aan den dag legt? Maar waarom dan met zooveel ophef van Rome's beleefde receptie gewaagd? *Voici le fin mot.* Zoodra de zending van den heer Ligtenvelt bekend werd, schreef een hooggeplaatst Katholijk naar Rome dat Zijne Excellentie niet geheel ontdaan is van ijdelheid en praalzucht, noch wars van eerbetoon; dat men dus met eerbewijs, pligtpleging en feestelijk onthaal den naïven diplomaat nog al ligt voor zich zou innemen. Deze karakterschets nu, schijnt de Italiaansche geslepenheid niet zonder vrucht geëxploiteerd te hebben, en, om het succes van deze onschuldige list te volmaken, is het de heer Ligtenvelt zelf die er, in de eenvoudigheid des harten, de reussite van verkondigt.

De heer Ligtenvelt zegt in zijne rede dat het ministerie de belofte hem gedaan, van te zullen zorgen voor de interimaire waarneming zijner portefeuille, is nagekomen.

De heer van Hall daarentegen sprak aldus in de zitting van den 18 Aug. »Ik geloof dat zoo kort voor de verdediging van het wets-ontwerp, wij geen enkel man zouden hebben kunnen vinden, die eene portefeuille in het kabinet zou hebben willen aanvaarden« en verder: »Zoo het nu mogt zijn, ik spreek in de *hypothese* van den vorigen redenaar (den heer Luijben), dat geen R. Katholijk zelfs ad interim de portefeuille van Roomsche eeredienst zou hebben willen aannemen« enz.

Ligt niet in deze woorden eene ontkentenis opgesloten, hoe schroomvallig ook ingekleed van het aanbod der portefeuille van R. C. Eeredienst aan verscheidene R. Catholieken gedaan? Al wederom een formeel dementi door den heer Lightenvelt aan zijnen ambtgenoot toegevoegd! O waarheidsliefde der «tegenovergestelde rigting!»

O.

---

# Advertentiën.



---

# Prijs-Courant der Effecten.

**AMSTERDAM**, 13 September 1853.

| **Nederland.** | Pct. | | **Rusland.** | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Ned.W.Schuld. | $2\frac{1}{2}$ | $61\frac{15}{16}$ $\frac{3}{8}$ | | Pct. | |
| Dito Certificat.. | 3 | $74\frac{1}{2}$ [$\frac{15}{16}$ | *Hope* 1798/1816 | 5 | |
| Dito dito . | 4 | $93\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{13}{16}$ | Dito 1828/1829 | 5 | $107\frac{1}{2}$ |
| O. I. Leening. | 4 | | Cert. 1831/1838 | 5 | |
| Amort. Syndic. | $3\frac{1}{2}$ | | Dito Dito | $4\frac{1}{2}$ | |
| Hand.-Maats. . | $4\frac{1}{2}$ | | Dito *Hope* . . . | 4 | $92\frac{1}{8}$ |
| **Belgie.** | | | Dito *Stieglitz*. . | 4 | |
| Certificaten. . . | $2\frac{1}{2}$ | | Dito dito 5e Ser. | 4 | |
| Dº *Rothschild*. | $2\frac{1}{2}$ | $51\frac{1}{2}$ | Inschr. Assig. . | 6 | |
| **Frankrijk.** | | | Certific. dito. . | 6 | $74\frac{1}{2}$ |
| Obligatiën. . . | 3 | | [illegible] | | |
| **Spanje.** | | | | | |
| Nieuwe . . . . | 1 | $22\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{16}$ | Obligatiën . . . | 4 | |
| Dito Buitenl. . | 3 | | **Oostenrijk.** | | |
| Dº Binnenl. 6/m. | 3 | $41\frac{15}{16}$ | | | |
| Bew. Sp. Com. | | $5\frac{17}{16}$ $\frac{15}{16}$ | Metalliek . . . | 5 | $80\frac{7}{16}$ 5 |
| Amort. Schuld. | | | Dito bet. Amst. | 5 | $93\frac{1}{2}$ $\frac{5}{8}$ |
| **Portugal.** | | | Dito letter B. . | 5 | $93\frac{1}{2}$ $\frac{3}{8}$ |
| Londen nieuwe. | 3 | $38\frac{3}{4}$ 39 | Dito 1847 . . . | $2\frac{1}{2}$ | $41\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$ |
| Dito uitgest. . | 4 | $16\frac{7}{8}$ 17 | Dito 1851/1852 | $2\frac{1}{2}$ | $41\frac{1}{4}$ $\frac{3}{8}$ |

Mexic., te Londen 3 pct. $24\frac{1}{16}$; Dito Onb. $23\frac{5}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{7}{8}$; Gren., te Londen Onbep. 21; dito Uitgesteld $9\frac{1}{8}$.

Uit bovenstaande notering blijkt de gevoelige achteruitgang welke de fondsen sedert gisteren ondervonden hebben, welke veroorzaakt werd door veelvuldige verkooporders, die op de aanhoudende lager afkomende binnen- en buitenl. beursen bewerkstelligd worden.

FRANFORT, Maandag, 12 Sept. 5 pct. Metal. $85\frac{3}{8}$; Loten fl. 250 126; Bankactien 1496; 3 pct. Spanje $42\frac{3}{4}$; 1 pct. dito $22\frac{13}{16}$; Wissel op Weenen 109.

Oostenrijksche fondsen nagenoeg onveranderd, Spaansche vaster.

LONDEN, Dingsdag 13 September. Consols op tijd $95\frac{7}{8}$; Mex. N. 3 pct. $25\frac{1}{8}$; Gren. Uitg. $9\frac{1}{4}$; Spanje 1 pct. $22\frac{5}{8}$; dito Certificaten $5\frac{7}{8}$.

De overige fondsen flaauw.

PARIJS, Maandag 12 September. Fr. $4\frac{1}{2}$ pct. ex. c. 101.60; dito 3 pct. op t. 77.35; Sp. Binn. 3 pct. $42\frac{3}{8}$; dito 1 pct. $22\frac{3}{8}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct 99; N. Metal. 97; Piemont 97.

WEENEN, 12 September. N. Metal. 94; dito Ltt. B 108; Bankactien 1369; Lomb. 5 pct. $98\frac{1}{4}$, Lot. v. fl. 250 $137\frac{1}{4}$; wiss. Londen 10.42; Parijs $129\frac{1}{4}$; Zilver $9\frac{1}{4}$.

Er hadden veel verkoopen plaats voor buitenl. rekening.

---